

»Bid«-behandlingstrappen

- en ny billedmanual til brug ved bidfunktionsbehandling

Kvalitetsudviklingsgruppen i Dansk Selskab for Bidfunktionslære har nu til brug på klinikken udarbejdet en billed- og diagrambaseret manual i lommeformat

Bjarne Roed-Petersen og Merete Bakke

Dansk Selskab for Bidfunktionslære (DSfB) har kvalitetsudviklingsgruppen i et flerleddet projekt arbejdet med de belastningsbetingede lidelser i kæbeled og tyggemuskler. Først udarbejdede gruppen en klassifikation af de hyppigste diagnoser (1). Baseret på disse diagnoser fulgte så et referenceprogram, som efter et WHO-koncept (2) blev visualiseret som en trappe (3), og som siden er blevet stående som kernen i projektet: »Bid«-behandlingstrappen. Videre udarbejdede kvalitetsudviklingsgruppen et registrerings- og indberetningsskema vedr. behandlingsforløb. Resultater fra de første opgørelser herfra indgår i en publikation, som er accepteret til *Tandlægebladet* (4).

Billedmanualen består af 10 plastkort i A5-format, samlet med spiralryg, med seks farvetegninger af det normale kæbeled og udvalgte patologiske tilstande (se eksempel, Fig. 1), tillige med en tegning af en behandlingstrappe for hver af 10 diagnoser (se eksempel, Fig. 2). Man kan så ved stolen vise patienten hvordan kæbeleddet ser ud, lige som man kan diskutere relevante behandlingsmuligheder ud fra »Bid«-be-

handlingstrappen. Princippet i »Bid«-behandlingstrappen er at man begynder på det lavest mulige trin, vurderet ud fra patientens symptomer og med den mest begrænsede intervention. Hvis der ikke er tilstrækkelig effekt på det valgte trin, fortsætter behandlingen på næste, højere trin og med stigende kompleksitet. Ved at se trappen får patienten en idé om det mulige behandlingsforløb og kan se at hvis der ikke opnås symptombedring på ét trin, kan man gå systematisk og forud planlagt videre fra dette til det næste. Dermed opfylder man som tandlæge sundhedsvæsenets forventning til behandlerne om en samlet behandlingsplan straks fra begyndelsen af et forløb.

Som bilag til A5-kortene følger i A4-format diagnoseklassifikationen fra artiklen i *Tandlægebladet* (1) til tandlægens eget brug, idet korrekte diagnoser er en forudsætning for brugen af »Bid«-behandlingstrappen.

Ansvaret for den konkrete behandling af en given patient vil altid være den behandlende tandlæges, også ved anvendelse af et referenceprogram (se *Tandlægebladet* (5) og *Ugeskr Læger* (6)), men ved en retrospektiv evaluering af et behandlingsforløb i en evt. klagesag vil det formentlig altid tælle positivt for tandlægen at der kan henvises til et referenceprogram.

»Bid«-behandlingstrappen m. bilag kan købes ved henvendelse til DSfB's kasserer, Lone Møller, telefon 44 98 84 42 eller e-mail: soflmo@gladsaxe.dk og koster for tandlæger 300,- kr. Tandlægestuderende kan købe den for 100,- kr. ved henvendelse på Tandlægeskolen i København til afdelingstandlæge Niels M. Thorsen, og i Århus til afdelingstændlæge Karin Fejerskov, så længe oplag haves.

Nye medlemmer af DSfB vil i velkomstpakken få tilbudt »Bid«-behandlingstrappen til den lave studenterpris, så længe oplag haves. Årskontingentet er for tiden 250,- kr. og giver så også adgang til de øvrige medlemsudsendelser og til årskurserne. Indmeldelse kan ligeledes ske ved henvendelse til selskabets kasserer, Lone Møller.

Kvalitetsudviklingsgruppen i Dansk Selskab for Bidfunktionslære udgøres af: Merete Bakke, Karin Fejerskov, Lone Nyhuus, Eigild Møller, Erling Nørgaard, Bjarne Roed-Petersen, Niels

Fig. 1. Permanent discus-forskydning i kæbeleddet ved diagnose dislocatio disci ad anteriorem articulationis temporomandibularis (akut eller kronisk displacering med tidligere discus-displacering med delvis normalisering, billede nr. 4 i »Bid«-behandlingstrappen).

Dislocatio disci ad ant. art. temp.-mand. acuta
Med tidligere discus-displacering med delvis normalisering
Dislocatio disci ad ant. art.
temp.-mand. chronica

1
Information
& observation
+/- analgetica
p.n.

2
1 + varme
& gabeøvelser

3
2 + RFS skinne

4
3 +/- manuel
strækterapi

5
4 + henv. til
artroskopi

Fig. 2. Behandlingsstrappe for dislocatio disci ad anteriorem articulationis temporomandibularis (trappe nr. 5 i »Bid«-behandlingstrappen).

M. Thorsen og Anders Vilmann. Kæbeledstegninger og design er udført af Per Diemer (medicinsk og bioteknologisk illustratør).

Litteratur

1. Bakke M, Andersen K, Bernth U, Møller E, Nyhuus L, Nørgaard E, et al. Klassifikation af temporomandibulære funktionsforstyrrelser og dertil relateret hovedpine og ansigtssmerter. Tandlægebladet 1998; 102: 678-85.
2. World Health Organization. Cancer pain relief. 2nd ed. Geneva: WHO; 1996.
3. Bakke M, Vilmann A, Thorsen NM, Roed-Petersen B, Nørgaard E, Nyhuus L, et al. Behandling af temporomandibulære funktionsforstyrrelser og dertil relateret hovedpine og ansigtssmerter. Tandlægebladet 1998; 102: 730-8.
4. Bakke M, Fejerskov K, Møller E, Nyhuus L, Nørgaard E, Roed-Petersen B, et al. Behandling med plan stabiliseringskinne ved temporomandibulære funktionsforstyrrelser. Tandlægebladet 2001 (i tryk).
5. Dorph G, Frese B. Temporomandibulære funktionsforstyrrelser. Tandlægebladet 1999; 103: 11.
6. Christau B, Kjærgård J. Referenceprogrammets og kliniske retningsliniers betydning. Ugeskr Læger 1998; 160: 4349-50.

Forfattere

Bjarne Roed-Petersen, overtandlæge, specialtandlæge
Afd. for tand-, mund- og kæbekirurgi, Sygehus Vestsjælland, Slagelse
Sygehus

Merete Bakke, lektor, ph.d., dr.odont.
Afd. for Bidfunktionslære og Oral Fysiologi, Odontologisk Institut,
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet